

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla I. rendű és az általa mint törvényes képviselő által képviselt II. rendű felpereseknek - az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Képviseleti Főosztály (1363 Budapest, Pf.24. ügyintéző: dr. Kiss Sándor) által képviselt Fővárosi Bíróság (1055 Budapest, Markó u. 27.) I. rendű és a dr. Murányi Katalin általános meghatalmazott által képviselt **Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága** (1055 Budapest, Markó u. 16.) II. rendű alperesek ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2009. szeptember 21-én 3.P.20.787/2009/8. számon meghozott és 11. sorszámon kijavított ítélet ellen az I. rendű alperes 9. sorszámú fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 3.600 (háromezer-hatszáz) forint elsőfokú perköltséget.

A kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az I. és II. rendű felperesek módosított keresetükben (7. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv) személyenként 20.000 - 20.000 Ft vagyoni kár, illetve személyenként 1.500.000 - 1.500.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére kérték kötelezni egyetemlegesen az alpereseket. Vagylagos kereseti kérelmük elsődleges jogi hivatkozása a Pp. 2. § (3) bekezdésének megsértése volt, másodlagosan utaltak a Ptk. 339. § - 349. § felhívása mellett az I. és II. rendű alperesek bírósági jogkörben okozott kárért fennálló felelősségére, harmadlagosan a Ptk. 75-84. §-aiban

meghatározott személyiségi jogsértés megállapítását és az azzal kapcsolatos szankciók alkalmazását kérték.

Az I. és II. rendű alperesek a felperesek kereseti kérelmének elutasítását indítványozták. Érdemi védekezésükben kitértek arra, hogy sem az I. sem a II. rendű alperes nem sértette meg a tisztességes eljárás követelményeit, másrészt hivatkoztak arra, hogy a jogerős ítéletekre utalva, még eljárási kérdésekben sincs mód és lehetőség kártérítés követelésére. Végül kifejtették, hogy az eljárás bíróságok a felperesek személyiségi jogát nem sértették meg. A II. rendű felperes tekintetében külön utaltak arra, hogy nevezett az alapeljárásban peres félként nem vett részt, így az ügyben kereseti kérelmet nem is érvényesíthet az általa előterjesztett egyetlen jogcímen sem.

Az elsőfokú bíróság a 2009. szeptember 21-én meghozott és az ügyszámot tekintve kijavított ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 500.000 Ft nem vagyoni kártérítést és ennek 2006. november 2-tól járó mindenkorli törvényes késedelmi kamatát. Az I. rendű felperes keresetét ezt meghaladón a II. rendű felperesét, pedig teljes egészében elutasította. Akként rendelkezett, hogy felek a saját perköltségeiket maguk viselik, a feljegyzett kereseti illeték, pedig az államot terheli. Az elsőfokú bíróság érdemben kifejtette, hogy a II. rendű felperes azért nem érvényesíthet kárigényt az alperesekkel szemben, mert tény, hogy ő a kérdéses bírósági eljárásokban személy szerint nem vett részt, nem kétséges, hogy szülei az ő érdekeit (is) képviselték, voltaképpen az ő jogait kívánták megóvni, amikor jogorvoslatot kezdeményeztek a felvételi eljárás kapcsán, de nem törvényes képviselőként, hanem saját (eo ipso) szülői jogukon. Ez a jog őket a közoktatási törvény szerint külön is megilleti.

Az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, hogy jelen kártérítési igényt egy meghatározott bírósági eljárás egymást követő percselekményeire alapították a felperesek, a tisztességes eljárás szabályainak megszegésére hivatkozva, e miatt a per tárgyától függetlenül csak a peres fél az adott esetben az apa sérelme jöhet szóba, mint kárfelelősségi tényállás, mert az eljárás közvetlenül csak az ő alkotmányos jogait sérthette. Álláspontja az volt, hogy az I. rendű alperes tekintetében az alapügy becsatolt és tárgyalás anyagává tett iratai alapján az I. rendű alperes objektív kárfelelőssége a Pp. 2. § (1) és (3) bekezdése alapján kétséget kizáróan megállapítható. Az adott ügyben az I. rendű alperesnek az általa lefolytatott közigazgatási perben azt kellett eldöntenie, hogy a felvételi vizsga felülbírálatát a közigazgatási szerv törvényesen végezte-e vagy sem, közvetve pedig azt, hogy a diák vizsgáztatása megfelelt-e a jogszabályoknak vagy sem. A felperes keresete a közigazgatási perben azon alapult, hogy a Főpolgármesteri Hivatal nem folytatta le a szükséges bizonyítást, így a felülbírálati kérelmet jogellenesen utasította el. Az ottani alperes, pedig azzal védekezett, hogy szerinte a felvételiztető szaktanárok kompetens véleményét irányadónak lehet tekinteni. Nem vitás tény, hogy a közigazgatási határozat jogellenességét a felperesnek kellett (volna) bizonyítani, erről a bíróságnak ki kellett volna oktatnia a felperest a Pp. 3. § (3) bekezdése és a Pp. 164. § -a szerint, mivel a vita tárgya egyértelműen

közoktatási szakkérdés volt, melynek eldöntéséhez a bíróságnak nem volt, nem lehetett speciális szakértelme. A kitanításnak, az igazságügyi szakértő igénybevételének szükségességére is feltétlenül ki kellett volna terjednie a Pp. 177. § (1) bekezdésére utalva. Ezzel szemben az alapul szolgáló közigazgatási perben az I. rendű alperes nem hogy szakértőt nem rendelt ki, de ennek lehetőségéről még csak nem is tájékoztatta a felperest, legalább is ennek nyoma nem lelhető fel. Ítélete indokolásában oldalakon át idézte és méltatta a gimnázium tanárainak álláspontja szerint aggálytalan véleményeit. Így az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a közigazgatási bíróság is ugyanabba a hibába esett, mint az alapügyben eljáró közigazgatási másodfokú szerv, és pusztán az ellenérdekeltek állásfoglalása alapján döntött.

Álláspontja így az volt, hogy az I. rendű alperes fentebb körülírt magatartása egyértelműen alkalmas az igazságszolgáltatás rendjébe és a tisztesség elvébe, a jogállamiságba vetett egyéni és közbizalom megrendítésére. Ezt meghaladóan kifejtette, hogy a pertartam vonatkozásában a lefolytatott eljárás az időszerűség körülményeinek minden vonatkozásban megfelelt. A nem vagyoni kártérítést az elszenvedett eszmei sérelmet ellensúlyozó másnemű előny nyújtásával kívánta orvosolni a Ptk. 355. § szerint, és ennek az esedékesség napjától számított mindenkorijegybanki alapkamat féléves ciklusaihoz igazodó késedelmi kamatot is megítélt. A kárigény jogalapjára vonatkozóan a másodlagosan és harmadlagosan megjelölt kereseti kérelmekkel a megyei bíróság értelemszerűen nem foglalkozott, és elsődlegesen a keresetet a jogalap vonatkozásában alaposnak találta. A nem vagyoni kárösszegszerűsége vonatkozásában rámutatott arra, hogy az I. rendű felperes sérelme alapvetően az állam ellenőrizhetetlen túlhatalmával szembeni védtelenség nyomasztó érzése, és az is lerövidíthető lett volna, ha a kárigényt kellő időben előterjeszti, annak érvényesítésével közel két évet nem vár. Így 500.000 Ft-ot talált arányban állónak az I. rendű felperesi jogsérelemmel.

A II. rendű alperessel szemben a kereseti kérelmet teljeskörűen azért utasította el, mert a rendkívüli jogorvoslat elmaradása miatt a felperes kizárólag saját magát hibáztathatja. A Legfelsőbb Bíróság elutasító végzését a törvénynek megfelelő eljárási rendben, kirívó jogalkalmazási tévedéstől mentesen hozta meg. A vagyoni kárigény tekintetében az elutasító rendelkezést azzal indokolta, hogy egy másik jogerősen befejezett perben, a felperes terhén megállapított perköltséget vagyoni kárként más eljárás során érvényesíteni nem lehet.

Az elsőfokú bíróság a felpereseknek személyes illetékmentességet engedélyezett. A részleges költségmentességen belül ezért úgy rendelkezett, hogy az alperesek illetékmentességére és a felperesek részleges költségmentességére (ezen belül illetékmentességére) tekintettel az illetéket az állam viseli. Az I. rendű alperes pervesztességére figyelemmel pedig akként foglalt állást, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben törvényes határidőben az I. rendű alperes élt a marasztalást tekintve fellebbezéssel. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének e

részben történő megváltoztatását és az I. rendű felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletét azért találta jogszabálysértőnek, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a közigazgatási per iratait „másodfok módjára” bírálta felül, és az alapügyben fogatosított eljárási cselekményeket nem összességükben, összehatásukban szemlélte és vonta vizsgálat alá, hanem eljárási cselekmények közül egyet, a szakértői bizonyítás kérdését kiragadva erre alapozva minősítette tisztességtelennek a peres eljárás egészét. Arra utalt, hogy az elsőfokú kártérítési perben eljáró bíróság azzal, hogy kifejtette azt az álláspontját, hogy az elégtelen bizonyítékok miatt a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására, ezen belül a szakértői vélemény beszerzésére kellett volna kötelezni, szerepkörét túllépte.

Az I. rendű felperes a 2011. február 3-i tárgyaláson benyújtott fellebbezési ellenkérelmével az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Érdemi észrevételeiben arra utalt, hogy az alapügyben eljáró Fővárosi Bíróság mint közigazgatási bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésbe foglalt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. Megsértette a Pp. 3. § (6) bekezdését, amikor nem biztosította, hogy a per felperese a közigazgatási iratokat érdemben megtekintse, ezt meghaladóan fenntartotta a Pp. 2. (3) bekezdésére alapított méltányos elégtételre vonatkozó és elsőfokú bíróság által megítélt követelését.

Az elsőfokú bíróság ítélete a II. rendű felperes keresetének elutasítása, illetve a felperesi keresetnek az 500.000 Ft nem vagyoni kártérítést meghaladó elutasító rendelkezése, illetve mindkét felperesnek a II. rendű alperessel szemben meghozott elsőfokú ítéleti rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett (Pp.228. § (4) bekezdés).

Így a másodfokú eljárás során a Fővárosi Ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az I. rendű felperes részéről vagylagosan előterjesztett kereseti kérelmek részbeni megítélése folytán az I. rendű alperes fellebbezése helytálló-e.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes jogsértő magatartását a Pp. 2. § (3) bekezdésében írtak alapján állapította meg. A Pp. 2. § (1) bekezdése kimondja: a bíróságnak az a feladata, hogy összhangban az 1. §-ban foglaltakkal a feleknek a jogviták elbírálásához a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A 2. § (2) bekezdése a per befejezésének ésszerű időtartama tekintetében azt rögzíti, hogy ezen esetben az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit kell figyelembe venni, de nem hivatkozhat a per ésszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásában illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult. Ezt meghaladóan az ésszerű időtartam a Pp. egyéb szabályaiból következően általában azt jelenti, hogy 30 napon belül 4 hónapon belüli időpontra kell az ügyben az érdemi tárgyalást kitűzni, még közigazgatási perekben e vonatkozásban a Pp. 333. § (3) bekezdése szerint a bíróság a keresetlevelet nyomban megvizsgálja és 8

napon belül intézkedik a tárgyalás kitűzése iránt. Az első tárgyalást általában a keresetlevél beérkezésétől számított 30 napon belüli időpontra kell kitűzni. A bíróságnak határozatát a meghozatalától számított 8 napon belül kell írásba foglalni és további 8 napon belül kell azt a felek részére kézbesíteni.

A Pp. 2. § (3) bekezdése kimondja, hogy az (1) bekezdésben foglalt teljesítésének elmulasztása esetén a fél az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Az igény elbírálása során a bíróság soron kívül jár el, a kártérítés megállapítását nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljáró személynek az okozott jogsérelem közvetlenül nem volt felróható.

A jogvita érdemi elbírálásához a Fővárosi Ítéltábla idézi továbbá a Pp. 3. § (3) bekezdését, mely kimondja, hogy a vita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésére bocsátása, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve bizonyítási indítvány elkésztettségének jogkövetkezményei valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége, a törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság azonban köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

Ezen jogszabályi környezetben a Fővárosi Ítéltáblának azt kellett érdemben értékelni, hogy a Fővárosi Bíróság mint közigazgatási bíróság eljárása a X.../2006. sz. ügy lefolytatása során megfelelt-e a Pp. 2. § (1) bekezdésének.

Az I. rendű felperes nem vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását, mely az időszerűsége vonatkozó korábbi kereseti kérelmével, tényelőadásával volt összefüggésben. E vonatkozásban sem az ítélet indokolása ellen nem élt fellebbezéssel, és csatlakozó fellebbezést sem nyújtott be. Mindebből az következik, hogy az ítéltáblának elsődlegesen az elsőfokú bíróság elfoglalt álláspontja folytán abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a közigazgatási bíróság eljárása tisztességtelennek minősül-e vagy sem. E vonatkozásban értékelni kell az I. rendű alperes azon fellebbezési érvelését, hogy az elsőfokú bíróság jelen ügyben „másodfok módjára” értékelte-e a közigazgatási bíróság eljárását vagy sem.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú egyfokú közigazgatási eljárásban az eljáró bíróságnak egyetlen szakkérdésben kellett döntenie. Nevezetesen abban, hogy a X Gyakorló Gimnázium 2006. - 2007. felvételi évében a felvételizők részére 2006. februárban meghatározott felvételi adatsorok megfeleltek-e a korabeli jogszabályi előírásoknak e vagy sem, azok értékelése javítása helytállóan történt-e.

Ez a kérdés egyértelműen szakkérdés. Ebben a kérdésben csupán az egyik fél álláspontjának alátámasztására alkalmas bizonyítékokat értékelni és azt tényállás alapján elfogadni, nem minősül tisztességes eljárásnak.

A közigazgatási perben a személyesen eljáró felperest az eljáró bíróság a bizonyítási kötelezettségéről nem tájékoztatta. Erre nézve utaló adat a periratok között nincs. Fenti oknál fogva az ellenérdekű az alperes által előterjesztett és szakértői bizonyításra vonatkozó kérelem mellett az ügyben érdemi határozatot hozni nem lehetett volna, fenti oknál fogva helytálló a Fejér Megyei Bíróság azon jogi álláspontja, hogy ez az eljárás sértette a Pp. 2. § (1) bekezdésében írtakat, a tisztességes eljáráshoz való jogot.

A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bíróság azon okfejtésével is, hogy a tisztességes eljárás megsértése miatt a Pp. 2. § (3) bekezdése szerint a megsértett fél méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt. E kártérítés vonatkozásában a Pp. 2. § (3) bekezdése külön nem részletezi, hogy a kártérítésnek mely formája vehető figyelembe. Így semmilyen módon nem zárja ki a nem vagyoni kártérítést a megfelelő méltányos elégtétel köréből.

Minthogy a kártérítés fogalmát használja, ebből következik, hogy nem kizárt a nem vagyoni kártérítés megítélése alap jogot, személyiségi jogot érintő jogsérelem esetén.

A másodfokú bíróság mindezek ellenére az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint azért változtatta meg és utasította el az I. rendű felperes keresetét az elsőfokú bíróság ítéletében írtakkal szemben, mert álláspontja szerint az I. rendű felperes nem tett mindenben eleget a Pp. 2. § (3) bekezdésében írtaknak. A (3). bekezdésében részletesen foglalkozik azzal, hogy akkor van mód és lehetőség méltányos elégtételt biztosító kártérítésre, ha a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. A Pp. 340. § (1) bekezdése szerint a bíróság ítélete ellen fellebbezésnek a közigazgatási perben főszabály szerint nincs helye.

A Pp. 340/A. §-a, illetve (1) és (2) bekezdése foglalkozik a közigazgatási perben előterjeszthető felülvizsgálati kérelemmel. A felülvizsgálati kérelemről a Legfelsőbb Bírósághoz való beérkezéstől számított 120 napon belül kell dönten. A felülvizsgálati kérelmet a polgári perrendtartás a jogorvoslatok körében helyezte el, és mivel az I. rendű felperes az alapul szolgáló ügyben a felülvizsgálati kérelmet határidőben előterjesztette azonban felülvizsgálati kérelme hiányait nem pótolta fenti oknál fogva nem tett eleget a Pp. 2. (3) bekezdésében foglalt követelménynek és nem volt lehetősége így a Legfelsőbb Bíróságnak hogy a sérelmet jogorvoslati eljárásban elhárítsa.

A Ptk. 339. § és 349. § szerinti közigazgatási (bírósági) jogkörben okozott kár megfizetésére kötelezés iránti perekben a törvény külön kimondja, hogy kizárólag a rendes jogorvoslat vehető figyelembe. A rendes jogorvoslat, pedig nem tartalmazza a felülvizsgálati kérelem megindításának szükségességét. Ez a kitétel a Pp. 2. § (3) bekezdésénél külön nem jelenik meg, itt kizárólag jogorvoslati eljárásról tesz említést a polgári perrendtartás, márpedig a felülvizsgálati kérelem jogorvoslati eljárás. Annak pontos célja az első fokon meghozott döntés, ítélet jogszabálysértő

voltának megállapítása és szükség esetén annak orvoslása vagy az új eljárás elrendelése.

Mindezekből következik, hogy a Pp. 2. § (3) bekezdése alapján az I. rendű felperes keresete nem lett volna teljesíthető ezért a Fővárosi Ítéltábla a már előbb jogszabályi okból az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I. rendű felperes keresetét teljes egészében elutasította (Pp. 253. § (2) bekezdés).

A vagylagosan előterjesztett kereseti kérelmek közül a másodlagos I. rendű felperesi kereseti kérelem a jogerős ítéletek folytán nem teljesíthető. Az állandó bírói gyakorlat szerint, melyre a korábbi perben a II. rendű alperes külön is utalt jogerős ítélet jogszabály sértő voltát a kártérítési pert tárgyaló bíróság nem mondhatja ki, fenti oknál fogva ezen a jogcímen sem igényelhető kártérítés, és jelen ügyben önálló jogcímen személyiségi jogsértés sem állapítható meg.

Az elsőfokú eljárás során az I. rendű alperes a megjelenési költségének megtérítését kérte, másodfokon költségre nem tartott igényt, így ezt az ott kitett 3.600 Ft-s (háromezer-hatszáz) forintos összegben a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint megítélte, ennek megfizetésére az I. rendű felperest kötelezte. Az I. rendű felperes személyes illetékmentességére tekintettel a másodfokú eljárási illeték az államot terheli a 6/1986. (V.26.) IM. rendelet 13. § (1) és 15. § (3) bekezdése alapján.

Az I. rendű felperes a másodfokú tárgyaláson a Pp. 114. §-ra alapítva eljárási kifogást terjesztett elő, ezen eljárási kifogása arra vonatkozott, hogy kérte hogy a tárgyalásról hangfelvételt készíthessen. Az eljáró tanács elnöke részére a hangfelvétel készítését azzal engedélyezte, hogy e hangfelvétel az I. rendű alperesi jogi képviselő felszólalását nem tartalmazhatja. A bíróság döntését arra alapította, hogy az I. rendű alperesi képviselő külön akként nyilatkozott, hogy nem járul hozzá a hangfelvétel készítéshez.

Az I. rendű felperes azon érvelésével, hogy az I. rendű alperesi képviselő jelen ügyben közfeladatot ellátó személynek minősül és e minőségében hozzájárulása nélkül is készíthető kép és hangfelvétel a Fővárosi Ítéltábla nem ért egyet. Az ügyben a Fővárosi Bíróság I. rendű alperest az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Jogi Képviseleti Osztálya képviselte. E minőségükben ezen perben, mint alperesi képviselőként szerepelnek és nem minősülnek e vonatkozásban közfeladatot ellátó személynek.

Minderre alapítottn az I. rendű felperes kérelme nem volt teljesíthető.

Budapest, 2011. február 3.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.

a tanács elnöke, előadó

Dr. Hóbl Katalin s.k.
bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: